

Notă informativă
la proiectul de modificare a Regulamentului cu privire la autorizația de electrician autorizat aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 413 din 21 septembrie 2021

1. Denumirea autorului responsabil de elaborarea proiectului

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică, Departamentul supraveghere energetică

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Temeiul juridic de elaborare a proiectului Hotărârii Consiliului de administrație al ANRE pentru modificarea Regulamentului cu privire la autorizația de electrician autorizat este stabilit la art. 7 alin. (1) lit. k¹) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, conform căruia ANRE eliberează, suspendă sau retrage autorizațiile de electrician autorizat și monitorizează activitatea electricienilor autorizați în baza unui regulament aprobat de Agenție.

Elaborarea și aprobarea modificărilor la Regulamentul cu privire la autorizația de electrician autorizat (în continuare – Regulament) este determinată de rezultatele monitorizării activității electricienilor autorizați, precum și de practica desfășurării procedurii de verificare a cunoștințelor și autorizare a candidaților la electrician autorizat, în cadrul cărora au fost identificate unele oportunități de îmbunătățire și optimizare a procedurilor, în special ce ține de utilizarea aplicației electronice „Examen-Electricieni”.

O modificare necesară este legată de subiectul cu privire la stabilirea prevederilor pentru solicitanții care sunt cetățeni străini și mai exact, pentru ca aceștia să aibă dreptul să presteze munca pe teritoriul Republicii Moldova trebuie să li se acorde acest drept în conformitate cu Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. Respectiv au fost incluse referințele de rigoare în Regulament pentru a fi distincte și pertinente aceste cerințe solicitanților.

Această completare este legată de alinierea la cadrul juridic privind libera circulație și imigrare a cetățenilor străini pe teritoriul Republicii Moldova, asigurării unui mecanism complet, uniform și continuu de reglementare a regimului străinilor pe teritoriul Republicii Moldova, aplicării unei proceduri uniforme de documentare a acestora și adoptării unui nou cadru normativ în conformitate cu legislația comunitară, în temeiul art. 72 alin. (3) lit. r) din Constituția Republicii Moldova.

O altă modificare necesară a Regulamentului este cea cu privire la completarea textului Regulamentului cu sintagma „centrală electrică” la forma gramaticală corespunzătoare.

La etapa aprobării inițiale a Regulamentului, prin Hotărârea ANRE nr. 413 din 21.09.2021, conform noțiunilor Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, electricianul autorizat era persoana fizică autorizată de organul supravegherii energetice de stat cu dreptul de a executa instalațiile electrice și, respectiv, cu dreptul de a întocmi documentația aferentă lucrărilor efectuate.

Ulterior, prin Legea nr. 281/2023 pentru modificarea unor acte normative (instituirea mecanismului de guvernare energetică și a acțiunilor climatice, facilitarea dezvoltării proiectelor de infrastructură energetică), noțiunea respectivă se modifică și se expune în următoarea redacție – „electrician autorizat – persoană fizică autorizată de organul supravegherii energetice de stat cu dreptul de a executa instalații electrice și centrale electrice și, respectiv, cu dreptul de a întocmi documentația aferentă lucrărilor efectuate”. Astfel, noțiunea se completează cu sintagma „**și centrale electrice**”.

Totodată, Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică definește instalația electrică drept instalație de racordare și instalație de utilizare. La rândul său instalația de racordare reprezintă instalația electrică prin care se face legătura dintre rețeaua electrică și centrala electrică sau instalația de utilizare, iar instalația de utilizare este ansamblul de instalații electrice ale consumatorului final destinate utilizării energiei electrice. Respectiv, utilizarea sintagmei „instalație electrică” nu cuprinde activitatea de amenajare a centralelor electrice de către electricienii autorizați.

Luând în considerare faptul că în varianta actuală a Regulamentului nu sunt stabilite mențiuni cu privire la sintagma respectivă, completarea Regulamentului cu sintagma „**și centrale electrice**” este necesară în vederea asigurării alinierii prevederilor Regulamentului la cerințele Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică în tot textul, precum și în anexe, unde este utilizată sintagma „instalație electrică”.

Încă o modificare necesară a Regulamentului este cea legată de necesitatea completării cerințelor cu privire la nivelul studiilor și experiența profesională în exploatarea și/sau executarea instalațiilor și centralelor electrice, pentru persoanele cu studii superioare de licență în alte domenii de formare profesională decât Energetică și inginerie electrică și diplomă studii superioare de master în domeniul de formare profesională Energetică și inginerie electrică, precum și pentru persoanele cu studii superioare de licență în domenii conexe domeniului de formare profesională Energetică și inginerie electrică.

În varianta actuală a Regulamentului sunt stabilite prevederi care sunt corelate cu cerințele Cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova (CNCRM), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1016 din 23.11.2017, cu privire la nivelurile de studii. Hotărârea respectivă a fost înlocuită prin Hotărârea Guvernului nr. 330 din 31.05.2023. Prin aceeași Hotărâre se aprobă o nouă redacție a Cadrului Național al Calificărilor, fapt care a determinat necesitatea revizuirii prevederilor Regulamentului.

Reieșind din practica de autorizare aplicată în corespundere cu varianta actuală a Regulamentului, precum și din actele de studii care prezentate de solicitanți pentru a fi acceptați la procesul de examinare, s-a constatat faptul că nu în toate cazurile pot fi aplicate prevederile Regulamentului, deoarece nu sunt stabilite cerințele privind nivelul studiilor și experiența profesională în exploatarea și/sau executarea instalațiilor și centralelor electrice pentru persoanele cu studii superioare de licență în alte domenii de formare profesională decât Energetică și inginerie electrică și diplomă studii superioare de master în domeniul de formare profesională Energetică și inginerie electrică, dar și pentru persoanele cu studii superioare de licență în domenii conexe domeniului de formare profesională Energetică și inginerie electrică.

Astfel, obiectivul modificării este de a completa Regulamentul cu criterii pentru tipurile menționate de solicitanți, care să fie în concordanță cu cadrul normativ existent. Respectiv, în cazul corespunderii acestor criterii, solicitanții vor putea fi admiși ca candidați la autorizare în calitate de electrician autorizat.

Totodată, la acest subiect este de menționat că deși persoanele în cauză au studii superioare conexe domeniului de formare profesională Energetică și inginerie electrică, autorizarea acestora va fi posibilă doar la gradul I de autorizare. Ce ține de persoanele cu studii superioare de licență în alte domenii de formare profesională decât Energetică și inginerie electrică și diplomă studii superioare de master în domeniul de formare profesională Energetică și inginerie electrică, acestea vor putea solicita autorizarea la gradul nu mai mare de II.

O altă modificare necesară este și cea legată de stabilirea unor prevederi pentru persoanele care au deținut autorizație eliberată de Agenție, posedă experiența profesională și studii în domeniu, în scopul tranziției către noile cerințe a cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 330/2023.

Această modificare este necesară pentru a nu limita și stopa activitatea persoanelor ce au activat mulți ani în calitate de electricieni autorizați și au fost autorizate de organul supravegherii energetice de stat.

De asemenea, se propune modificarea Regulamentului prin stabilirea unor prevederi ce ține de nivelul studiilor și experiența profesională în exploatarea și/sau executarea instalațiilor și centralelor electrice și pentru persoanele care au activat în organul supravegherii energetice de stat. Activând în calitate de specialiști ai organului supravegherii energetice de stat o perioadă îndelungată și asigurând procesul de admitere în exploatarea instalațiilor și centralelor electrice de diferite puteri instalate și la toate nivelurile de tensiune, în varianta actuală a Regulamentului conform criteriului ce ține de experiența profesională în exploatarea și/sau executarea instalațiilor și centralelor electrice aceste persoane nu se încadrează. Respectiv, reieșind din convingerea că aceste persoane posedă vaste cunoștințe atât cu privire la amenajarea instalațiilor și centralelor electrice, cât și domeniul de exploatare care este controlat și verificat de acestea în procesul de realizare a controalelor tehnice, este oportun de prevedea excepția pentru aceste persoane în cazul în care vor fi solicitări de autorizare din numele lor.

De asemenea, în scopul facilitării activității de electrician autorizat, ANRE propune suplinirea Regulamentului cu unele drepturi pentru electricienii autorizați, în funcție de prevederile actelor normative aferente procesului de autorizare, cum ar fi:

- Electricianul autorizat poate să solicite reprezentanților Agenției, informații relevante cu privire la modul de înregistrare și/sau utilizare a aplicației „Examen-Electricieni”, precum și alte informații care nu contravin Regulamentului;
- Electricianul autorizat poate să înainteze contestații cu privire la rezultatele examenului către Comisia de examinare a contestațiilor, în corespundere cu prevederile Regulamentului.

Este de menționat că aceste drepturi care se sistematizează și se atribuie electricienilor autorizați prin completarea Regulamentului, vor facilita o colaborare mai strânsă în relația electricieni autorizați – ANRE și pe viitor, în termen lung, vor avea un rezultat benefic în a motiva alți solicitanți să intervină în adresa ANRE pentru consultări, întrebări, subiecte de discuție și soluționare și nu în ultimul rând de a fi autorizate.

Totodată, reieșind din experiența de realizare a procesului de examinare a candidaților de autorizație de electrician autorizat și ca rezultat al modificării numărului de întrebări la examen de la 30 la 50 prin ultima modificare a Regulamentului, s-a constatat că timpul acordat pentru procesul de examinare este insuficient pentru majoritatea candidaților ce participă la aceste examene. Respectiv, pentru a asigura un proces de examinare transparent, corespunzător și pentru a nu crea o constrângere emoțională, considerăm oportun de a fi majorată durata examenului de la 2 ore astronomice la 3 ore astronomice.

Respectiv, această modificare va crea pentru candidați posibilitatea de a lua cunoștință cu întrebările de examen clar, distinct și atent, precum și va oferi suficient timp pentru ca acestea să fie analizate concentrat, astfel încât candidații să poată oferi un răspuns judicios și respectiv să promoveze cu succes examenul în cauză.

O altă modificare a Regulamentului este cea legată de majorarea termenului de actualizare periodică a listei subiectelor de examinare pentru obținerea autorizației de electrician autorizat care în varianta actuală a Regulamentului se realizează anual. Respectiv, reieșind din faptul că autorizația se eliberează pe un termen de 5 ani, nu mai există necesitatea de a asigura un termen atât de restrâns pentru a modifica această listă de subiecte. Respectiv, în varianta de modificare a Regulamentului se propune ca lista subiectelor de examinare pentru obținerea autorizației de electrician autorizat să fie actualizată periodic, dar nu mai rar de o dată în 5 ani. Totodată, majorarea acestui termen va permite de a include colaboratorii Secției autorizări din cadrul ANRE și în alte activități conexe, activități de monitorizare a activității electricienilor autorizați, ceea ce va eficientiza în mod benefic managementul de timp și resurse umane a secției, respectiv a instituției.

Menționăm și faptul că termenul nu mai mare de 5 ani de modificare a listei subiectelor de examinare oricum va asigura ca în procesul de examinare pentru autorizare a candidatului care va demara după expirarea termenului de valabilitate a autorizației se vor găsi subiecte dintr-o listă actualizată, ceea ce va garanta transparența și imparțialitatea procesului de examinare.

O altă modificare necesară a Regulamentului, de asemenea este determinată de experiența acumulată în procesul monitorizării activității electricienilor autorizați, în procesul de admitere în exploatare în baza actelor de corespundere și în baza declarațiilor pentru instalațiile și centralele electrice cu puterea mai mică de 150 kW. Mai exact, în cadrul examinării declarațiilor, documentației tehnice și a instalațiilor sau a centralelor electrice în teren în cadrul procedurii de admitere în exploatare a acestora, s-au constatat necorespunderi ale declarației cu documentația de predare-primire sau cu raportul tehnic, emiteri ale declarațiilor înaintea emiterii Raportului tehnic, precum și diverse abateri la completarea declarațiilor. Spre exemplu, se indică eronat diverși parametri, alte tipuri de echipamente decât cele utilizate de facto, se indică eronat date și parametri ale reglajelor și timpul de acționare a aparatelor de protecție, se completează cu abateri datele cu privire la parametrii tehnici al elementelor instalației/centralei electrice etc. De regulă, aceste abateri și neconformități depistate se înlătură în procesul de lucru prin interacțiunea cu solicitantul și doar în cazurile în care sunt necesare modificări mai voluminoase și esențiale, documentația se returnează solicitantului pentru corectări și modificări.

În același timp, aceste abateri și neconformități cele mai deseori sunt din graba și neatenția electricianului autorizat. Însă, aceste abateri continuă să se înregistreze cu aceeași frecvență și în continuare, ceea ce se transformă în multe cazuri într-o deprindere și indiferență față de serviciile prestate de către electricienii autorizați beneficiarilor finali. Acest fapt, în multe cazuri se soldează cu refuzul din partea ANRE de a emite actul de corespundere. Aceste refuzuri cauzate de graba și

neatenția electricianului autorizat, presupune reluarea procedurii de admitere printr-o cerere nouă. Astfel, se pierde de 2 ori mai mult timp pentru admiterea uneia și aceleiași instalații sau centrale, fapt ce presupune spre exemplu punerea sub tensiune a acestora mai târziu decât era planificat, amânarea începerii unui proces de producere a unor produse sau a energiei electrice din surse de energie regenerabilă, care la rândul lor se soldează cu potențiale pierderi financiare.

În vederea reducerii numărului a astfel de cazuri, ANRE propune introducerea unui mecanism de aplicare a punctelor de neconformitate. La acumularea a 30 de puncte de neconformitate, persoana va fi avertizată. La cea de a 3-a avertizare în decursul a 12 luni, ANRE va suspenda autorizația pentru 90 de zile. Menționăm și faptul că în același timp, punctele respective se anulează la expirarea a 6 luni de la data constatării acestora.

În acest mod, se va institui un mecanism eficient ce va impulsiona disciplinarea persoanelor și va determina o atenție mai sporită la completarea și întocmirea documentației, fapt ce va optimiza procesul de admitere în exploatare și va reduce din situațiile create la moment, precum și din timpul pierdut de către beneficiarii finali în aceste situații.

Finalitățile urmărite prin elaborarea proiectului de modificare a Regulamentului cu privire la autorizația de electrician autorizat și adoptarea lui ulterioară sunt:

- Detalierea procedurii de autorizare a persoanelor fizice - cetățeni străini, prin specificarea exactă a cerințelor cu privire la dreptul de prestare a muncii acestora pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova;
- Corelarea prevederilor Regulamentului cu cerințele Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică prin completarea cu sintagma „centrale electrice”, ceea ce va apropia în măsură deplină prevederile Regulamentului cu cadrul normativ primar;
- Facilitarea activității de electrician autorizat prin stabilirea unor excepții de la prevederile ce țin de cerințele privind nivelul studiilor și experiența profesională în exploatarea și/sau executarea instalațiilor și centralelor electrice conform Cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 330/2023 stabilite în Regulament pentru persoanele care au deținut autorizație eliberată de Agenție și pentru persoanele care au activat în organul supravegherii energetice de stat;
- Facilitarea activității de electrician autorizat, prin suplینirea Regulamentului cu unele drepturi pentru electricienii autorizați, în funcție de prevederile actelor normative aferente procesului de autorizare;
- Diminuarea dificultății procesului de examinare a candidaților de autorizație de electrician autorizat prin majorarea duratei examenului de la 2 ore astronomice la 3 ore astronomice;
- Simplificarea procedurii de examinare prin modificarea termenului de actualizare periodică a listei subiectelor de examinare pentru obținerea autorizației de electrician autorizat care va fi nu mai mare de o dată în 5 ani;
- Completarea Regulamentului cu prevederi care să stabilească cerințe privind modul de autorizare, nivelul studiilor și experiența profesională în exploatarea și/sau executarea instalațiilor și centralelor electrice pentru persoanele cu studii superioare de licență în alte domenii de formare profesională decât Energetică și inginerie electrică și diplomă studii superioare de master în domeniul de formare profesională Energetică și inginerie electrică, inclusiv și pentru persoanele cu studii superioare de licență în domenii conexe domeniului Energetic și inginerie electrică.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În contextul cauzelor descrise ce au impus modificarea Regulamentului cu privire la autorizația de electrician autorizat, principalele modificări necesare sunt:

1. Detalierea procedurii de autorizare a persoanelor fizice - cetățeni străini, prin specificarea exactă a cerințelor cu privire la dreptul de prestare a muncii acestora pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova;
2. Corelarea prevederilor Regulamentului cu cerințele Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică prin completarea cu sintagma „și centrale electrice”;
3. Facilitarea activității de electrician autorizat prin stabilirea unor excepții de la prevederile ce țin de cerințele privind nivelul studiilor și experiența profesională în exploatarea și/sau executarea instalațiilor și centralelor electrice conform Cadrului Național al Calificărilor din Republica

Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 330/2023 stabilite în Regulament pentru persoanele care au deținut autorizație eliberată de Agenție și pentru persoanele care au activat în organul supravegherii energetice de stat;

4. Facilitarea activității de electrician autorizat, prin suplینirea Regulamentului cu unele drepturi pentru electricienii autorizați;
5. Diminuarea dificultății procesului de examinare a candidaților de autorizație de electrician autorizat prin majorarea duratei examenului de la 2 ore astronomice la 3 ore astronomice;
6. Simplificarea procedurii de examinare prin modificarea termenului de actualizare periodică a listei subiectelor de examinare pentru obținerea autorizației de electrician autorizat;
7. Completarea Regulamentului cu prevederi care să stabilească cerințe privind modul de autorizare, nivelul studiilor și experiența profesională în exploatarea și/sau executarea instalațiilor și centralelor electrice pentru persoanele cu studii superioare de licență în alte domenii de formare profesională decât Energetică și inginerie electrică și diplomă studii superioare de master în domeniul de formare profesională Energetică și inginerie electrică, inclusiv și pentru persoanele cu studii superioare de licență în domenii conexe domeniului Energetic și inginerie electrică.

4. Fundamentarea economico-financiară

Costuri de conformare nu au fost identificate deoarece eliberarea autorizațiilor de electrician autorizat se va desfășura ca și până în prezent, fără perceperea a careva taxe. Proiectul Hotărârii de modificare a Regulamentului cu privire la autorizația de electrician autorizat propus spre aprobare nu prevede careva etape noi, suplimentare, față de Regulamentul, ce se aplică la momentul actual.

Astfel, implementarea prevederilor proiectului Hotărâri de modificare a Regulamentului cu privire la autorizația de electrician autorizat nu va genera cheltuieli suplimentare și nu va afecta negativ activitatea în domeniu în sensul majorării costurilor suportate.

Intervenția propusă nu va necesita alocarea unor mijloace financiare suplimentare din bugetul ANRE.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Conform art. 7 alin. (1) lit. k¹) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, ANRE eliberează, suspendă sau retrage autorizațiile de electrician autorizat și monitorizează activitatea electricienilor autorizați în baza unui regulament aprobat de Agenție.

Proiectul Hotărârii de modificare a Regulamentului cu privire la autorizația de electrician autorizat se propune de a intra în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

La data de 5 februarie 2024 pe pagina web oficială a ANRE, la rubrica „Transparența decizională/Inițierea elaborării deciziei” a fost plasat anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului Hotărârii de modificare a Regulamentului, în care a fost indicat termenul limită (27 februarie 2024) de prezentare a recomandărilor/propunerilor referitor la Regulament, precum și datele de contact ale persoanelor responsabile (Alexandru Andronic - șef secție, tel: 022 823 988, aandronic@anre.md; Vladislav Matiescu – consultant, tel: 022 823 989, vladislav.matiescu@anre.md).

Agenția a plasat Nota Informativă și proiectul Hotărârii Consiliului de administrație al ANRE de modificare a Regulamentului cu privire la autorizația de electrician autorizat, pe pagina web oficială a ANRE la rubrica „Transparența decizională/Proiecte supuse consultării publice”, pentru a fi accesibile publicului larg, inclusiv electricienii autorizați, în scopul prezentării propunerilor și obiecțiilor pe marginea acestora.

Suplimentar, proiectul Hotărârii a fost consultat cu Ministerul Energiei, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Educației și Cercetării, operatorul rețelei de transport Î.S. „Moldelectrica”, titularii de licențe pentru distribuția energiei electrice Î.C.S. „Premier Energy Distribution” S.A., S.A. „RED Nord”, producătorii de energie electrică SA „Termoelectrica”, SA „CET Nord”, precum și Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Consiliul Concurenței și Centrul Național pentru Energie Durabilă.

În cadrul consultărilor publice, avize au fost prezentate de către următoarele instituții:

1. Plenul Consiliului Concurenței – lipsa propunerilor;

2. *Î.C.S. „Premier Energy Distribution” S.A. – lipsa propunerilor;*
3. *Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică – lipsa propunerilor;*
4. *SA „Termoelectrica” – 1 propuneri;*
5. *Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării – lipsa propunerilor;*
6. *ÎS „Moldelectrica” – lipsa propunerilor;*
7. *SA „RED-Nord” – lipsa propunerilor;*
8. *SA „CET-Nord” – lipsa propunerilor;*
9. *Inspectoratul General pentru Situații de Urgență – lipsa propunerilor;*
10. *Centrul Național pentru Energie Durabilă – 3 propuneri;*
11. *Ministerul Energiei – 9 propuneri;*
12. *Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale – 3 propuneri;*
13. *Ministerul Educației și Cercetării – 14 propuneri.*

Astfel, în total au fost prezentate avize cu un număr de 30 propuneri în total, cu privire la proiectul Hotărârii Consiliului de administrație al ANRE de modificare a Regulamentului cu privire la autorizația de electrician autorizat. Din acestea, 19 propuneri au fost acceptate, acestea constituind 64% din numărul total de propuneri, 6 propuneri care reprezintă 20% din numărul total de propuneri, nu au fost acceptate, iar 5 propuneri care reprezintă 16% din numărul total de propuneri, au fost parțial acceptate.

7. Constatările expertizei anticorupție

Se va completa la etapa corespunzătoare.

8. Constatările expertizei juridice

Se va completa la etapa corespunzătoare.

9. Constatările altor expertize

Proiectul de modificare a Regulamentului cu privire la autorizația de electrician autorizat nu cade sub incidența prevederilor art. 13 din Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și ale pct. 11 subpct. 2¹) lit. c) din Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 și nu necesită elaborarea analizei impactului de reglementare sub aspectul impactului reglementărilor asupra activității de întreprinzător și expertiza Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător asupra documentului dat.

**Director general
Veaceslav UNTILA**